

TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNU*

<i>Kanun Numarası</i>	: 403
<i>Kabul Tarihi</i>	: 11/2/1964
<i>Yayımlandığı R. Gazete</i>	: Tarih : 22/2/1964 Sayı : 11638
<i>Yayımlandığı Düstur</i>	: Tertip : 5 Cilt : 3 Sayfa : 470

BİRİNCİ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kazanılması

I – Kanun yolu ile kazanma

1. Nesep ile

A) Doğum

Madde 1 – (Değişik: 13/2/1981 - 2383/1 md.)

Türkiye içinde veya dışında Türk babadan olan ya da Türk anadan doğan çocuklar doğumlarından başlayarak Türk vatandaşdırlar.

B) Hal değişikliği

Madde 2 – Yabancı anadan evlilik dışında doğan çocuk,

a) Nesebinin tashihi,

b) Babalığın hükümlerle tahakkuk etmesi,

c) Tanıma,

yollarından biriyle bir Türk vatandaşa nesep bağı ile bağlanırsa, doğumundan başlayarak Türk vatandaşı olur.

C) Evlat edinme

* <http://www.ahmetucar.com> adresinden indirilmiştir.

Madde 3 – Evlat edinme evlatlığın vatandaşlığına tesir etmez. Ancak, küçük olan evlatlık, vatansız olur veya anası babası bulunmaz veyahut nerede olduğu bilinmezse bir Türk tarafından evlatlığa alınmakla Türk vatandaşı olur.

2. Doğum yeri ile

Madde 4 – Türkiye'de doğan ve vatandaşlığını ana ve babasından doğumla kazanamıyan çocuklar doğumlarından başlayarak Türk vatandaşdırlar.

Türkiye'de bulunmuş çocuklar, aksi sabit olmadıkça, Türkiye'de doğmuş sayılırlar.

3. Evlenme ile

Madde 5 – (Değişik: 4/6/2003-4866/1 md.)

Bir Türk vatandaşı ile evlenme, kendiliğinden Türk vatandaşlığını bahşetmez. Ancak, bir Türk vatandaşı ile evlenme nedeniyle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılar, en az üç yıldan beri evli olmaları, fiilen birlikte yaşamaları ve evliliğin devamı kaydıyla, yurt içinde en büyük mülkî idare amirliklerine, yurt dışında ise Türk konsolosluklarına yazılı olarak başvuruda bulunabilirler. Başvuru üzerine İçişleri Bakanlığınca yapılacak inceleme ve soruşturma sonucunda, aranan şartları taşıdıkları anlaşılan kişiler, bu durumun tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanırlar.

Ancak, bir Türk vatandaşı ile evlenen yabancı, evlenmekle eski vatandaşlığını kaybediyorsa Türk vatandaşlığını kendiliğinden kazanır.

Evlilik yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar, evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde, akitte hüsnüniyetli iseler Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Butlanına karar verilmiş evlenmeden olan çocuklar ana veya babaları hüsnüniyetli olmasalar dahi Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

II – Yetkili makam kararı ile kazanma

1. Vatandaşlığa alınma çeşitleri ve ikamet

A) Genel olarak vatandaşlığa alınma:

Madde 6 – Aşağıdaki şartları taşıyan yabancılar Bakanlar Kurulu kararı ile Türk Vatandaşlığına alınabilirler.

Vatandaşlığa alınmasını isteyen kişi,

a) Kendi milli kanununa, vatansız ise Türk Kanununa göre reşit olmalıdır.

- b) Müracaat tarihinden geriye doğru Türkiye'de 5 yıl ikamet etmiş olmalıdır.
- c) Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışı ile teyit etmiş olmalıdır.
- ç) İyi ahlak sahibi olmalıdır.
- d) Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden hastalığı bulunmamalıdır.
- e) Yeteri kadar Türkçe konuşabilmelidir.

f) Türkiye'de kendisinin ve geçimi ile yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleke sahip olmalıdır.

B) İstisnai vatandaşlığa alınma:

Madde 7 – Aşağıdaki hallerde 6 ncı maddenin (b) ve (c) bentlerindeki şartlar aranmaksızın yabancılar, istekleri üzerine, İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla Türk vatandaşlığına alınabilirler.

- a) Türk vatandaşlığını herhangi bir şekilde kaybetmiş olanların sonradan doğmuş reşit çocukları,
- b) Bir Türk vatandaşı ile evli olanlarla, bunların reşit çocukları,
- c) Türk soyundan olanlarla, eşleri ve reşit çocukları,
- ç) Bir Türk vatandaşı ile evlenme kararıyla Türkiye'de yerleşmiş olanlar,
- d) Türkiye'ye sanayi tesisleri getiren sosyal, ekonomik alanlarda veya bilim, teknik veyahut sanat alanlarında olağanüstü hizmeti geçmiş veya hizmeti geçeceği düşünülen kimseler,
- e) Vatandaşlığa alınması Bakanlar Kurulunca zaruri görülenler.

C) Yeniden vatandaşlığa alınma:

Madde 8 – (Değişik: 4/6/2003-4866/2 md.)

Bu Kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybetmiş olanlardan; 19 uncu madde uyarınca yabancı erkekle evlenmek ve kocasının uyrukluğunu seçmek suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden ve 13 üncü maddede öngörülen süreyi geçiren kadınlar ile 20 nci madde uyarınca izin almak suretiyle Türk vatandaşlığından çıkanlar İçişleri Bakanlığınca, 25 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığını kaybettiklerine karar verilenler ise Bakanlar Kurulu kararıyla, ikamet şartı aranmaksızın, yeniden vatandaşlığa alınabilir.

D) Yabancıнын ikameti:

Madde 9 – Bir yabancı için ikamet Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye'de oturmaktır. Yabancıнын, toplamı altı ayı geçmemek şartıyla Türkiye dışında bulunması ikamet süresini kesmez. Ancak Türkiye dışında geçirdiği zaman ikamet süresinden sayılmaz.

2. Bakanlar Kurulu kararının hükmü ve vatandaşlığa alınmada usul¹

A) Bakanlar Kurulu kararının hükmü

Madde 10 – (Değişik: 20/4/1989 - 3540/1 md.)

Şartsız olarak vatandaşlığa alınma Bakanlar Kurulu kararı tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

Bakanlar Kurulunca bir şarta bağlı olarak vatandaşlığa alınmasına karar verilenler için vatandaşlığa alınma kararı, bu şartın yerine getirildiğinin İçişleri Bakanlığınca tespit edildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder.

İki yıl içerisinde şartların yerine getirilmemiş olması halinde İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine vatandaşlığa alınma kararı Bakanlar Kurulunca iptal edilir.

B) Vatandaşlığa alınmada usul

Madde 11 – (Değişik: 20/4/1989 - 3540/2 md.)

Türk vatandaşlığına alınma başvurusu ilgilinin oturduğu yerin en büyük mülki idare amirine, yabancı ülkelerde Türk konsolosluklarına bir dilekçe ile yapılır.

Bu makamlarca hazırlattırılacak dosya, gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Vatandaşlığa alınma dileğinde bulunan kişi hakkında, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikle tespit edilecek esaslara göre soruşturma yapılarak gerekli şartların bulunup bulunmadığı araştırılır. Durumları uygun görülenlerin vatandaşlığa kabulü için Başbakanlığa teklifte bulunulur; uygun görülmeyenlerin başvuruları, İçişleri Bakanlığınca reddedilir.

III – Seçme hakkı ile kazanma

1. Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler

Madde 12 – Aşağıdaki kişiler, Türk Medeni Kanununa göre reşit olmalarından başlayarak bir yıl içinde Türk vatandaşlığını seçebilirler:

a) **(Mülga: 13/2/1981 - 2383/11 md.)**

¹ 20/4/1989 tarihli ve 3540 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile bu Kanununun 10 ve 11 inci maddelerinin ortak başlığı değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

b) 30 ve 37 nci maddeler gereğince, analarına bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler,

c) 32 ve 36 ncı maddeler gereğince ana veya babalarına bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçükler,

2. Evlenme ile Türk vatandaşlığını kaybeden kadın

Madde 13 – 19 uncu madde uyarınca evlenme ile Türk vatandaşlığından ayrılan kadın bu evliliğin sona ermesinden başlayarak üç yıl içinde Türk vatandaşlığına dönebilir.

IV – Vatandaşlığı kazanmanın sonuçları

1. Evlenmede çocuklar

Madde 14 – Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadının, bu evlenmeden önceki küçük çocukları,

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın vatansız bulunması,
- ç) Çocuğun vatansız olması,
- d) Velayetin anada bulunması,

Hallerinde, analarına bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Şu kadar ki (a) ve (d) bentlerinin uygulanmasında 16 ncı maddedeki şartlar aranır.

2. Vatandaşlığa alınma:

A) Eş:

Madde 15 – Vatandaşlığa alınma eşin vatandaşlığına tesir etmez, ancak, vatansız kadın, kocasına bağılı olarak Türk vatandaşı olur.

B) Çocuklar:

Madde 16 – Küçük çocuklar Türk vatandaşlığına alınan babalarına bağılı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Türk vatandaşlığına alınan kadının küçük çocukları,

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,

- c) Babanın vatansız olması,
- ç) Çocuğun vatansız olması,
- d) Velayetin anada bulunması,

Hallerinde çocuğun milli kanunu engel olmadığı takdirde analarına bağlı olarak Türk vatandaşı olurlar.

3. Seçme hakkı ile kazanma

A) Türk vatandaşlığını seçen kişinin eşi ve çocukları:

Madde 17 – Bu kanunun, vatandaşlığı kazanmanın sonuçlarını düzenliyen 15 ve 16 ncı maddeleri 12 nci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına dönen kişilerin eşleri ve küçük çocukları hakkında da uygulanır.

B) Türk vatandaşlığını seçen kadının çocukları:

Madde 18 – Evlenme ile Türk vatandaşlığından ayrılan analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden küçük çocuklar, kadının 13 üncü madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına dönmesi halinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşı olurlar.

Kadına Türk vatandaşlığını kaybettiren evlenmeden olan küçük çocukları, 16 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hallerde seçme hakkını kullanan analarına bağlı olarak Türk vatandaşı olurlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kaybı

I – Kanun yolu ile kayıp

Evlenme:

Madde 19 – Yabancı ile evlenen Türk kadını kocasının milli kanunu evlenme sebebi ile kocanın vatandaşlığını kadına bahsettiği ve kadın kocasının vatandaşlığını seçtiğini 42 nci maddede gösterilen şekilde bildirdiği takdirde, Türk vatandaşlığını kaybeder.

Kadın kocasının vatandaşlığını belirli şartların gerçekleşmesi ile kazanıyorsa; Türk vatandaşlığı o tarihte kaybedilir.

II – Yetkili makam kararı ile kayıp

"1. Vatandaşlıktan çıkma ve başka bir devlet vatandaşlığını kazanma izni"²

A) Çıkma şartları:

Madde 20 – (Değişik: 4/6/2003-4866/3 md.)

Türk vatandaşlığından çıkma izni, aşağıdaki şartların varlığı halinde, İçişleri Bakanlığınca verilebilir.

- a) Mümeyyiz ve reşit olmak,
- b) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya başka bir devlet vatandaşlığını kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak,
- c) Herhangi bir suç nedeniyle aranmakta olan kişilerden olmamak,
- d) Hakkında herhangi bir malî ve cezaî tahdit bulunmamak.

B) Müracaat makamı:

Madde 21 – (Değişik: 13/2/1981 - 2383/3 md.)

Türk vatandaşlığından çıkma veya başka bir Devlet vatandaşlığını kazanma dileği, Türkiye içinde ilgilinin oturduğu yerin en büyük mülkiye amirine, yurt dışında Türk konsolosluğuna bir dilekçe ile sunulur.

Bu makamlarca tamamlanan evrak gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığınca gönderilir.

C) Çıkma ve izin belgeleri:

Madde 22 – (Değişik: 13/2/1981 - 2383/4 md.)

Vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişi aynı zamanda başka bir Devlet vatandaşı ise, çıkma belgesi kendisine derhal verilir.

Vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişi, başka bir Devlet vatandaşı değil ise, İçişleri Bakanlığınca kendisine bir izin belgesi, ilgili yabancı Devlet vatandaşlığını kazandığını belirten belgeyi getirdiğinde de çıkma belgesi verilir.

Başka bir Devlet vatandaşlığını kazanmak isteyen kişiye de Bakanlar Kurulunca tespit edilen esaslara uygun olarak İçişleri Bakanlığınca izin belgesi verilebilir.

İzin belgesi üç yıl için geçerlidir. İzin belgesi alanlar bu süre içerisinde yetkili Türk makamlarına gerekli bilgi ve belgeleri vermek zorundadırlar.

² Bu alt başlık, 13/2/1981 tarih ve 2383 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değiştirilmiş şeklidir.

Ç) Çıkma hükmü:

Madde 23 – (Değişik: 13/2/1981 - 2383/5 md.)

22 nci madde uyarınca çıkma belgesinin verilmesi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir.

Kendilerine 22 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen izin belgesi verilmiş olanlardan aynı maddede gösterilen süre içerisinde yetkili Türk makamlarına gerekli bilgi ve belgeleri vermemiş olanların Türk vatandaşlığını kaybedip etmediklerine, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

2. Vatandaşlığa alınmanın iptali

Madde 24 – Vatandaşlığa alınma, ilgilinin yalan beyanı veya önemli hususları gizlemesi sonucu vukubulmuş ise, vatandaşlığa alınma kararı Bakanlar Kurulunca iptal edilir.

İlgilinin Türk vatandaşlığına alınmasından başlayarak beş yıl geçtikten sonra iptal kararı verilemez.

3. Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler

A) Kaybettirme:

Madde 25 – Aşağıdaki kişilerin Türk vatandaşlığını kaybettiklerine Bakanlar Kurulu tarafından karar verilebilir.

a) **(Değişik: 13/2/1981 - 2383/6 md.)** İzin almaksızın kendi istekleriyle yabancı bir Devlet vatandaşlığını kazananlar,

b) Yabancı bir Devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymıyan herhangi bir hizmetinde bulunup da Hükümetçe, bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında elçilik veya konsolosluklarımız, yurt içinde ise mahalli mülkiye amirleri tarafından bildirilmesine rağmen üç aydan az olmamak üzere verilecek münasip bir süre içerisinde kendi istekleriyle bırakmıyanlar,

c) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir Devletin her türlü hizmetinde kendi istekleriyle Hükümetin izni olmaksızın çalışmaya devam edenler,

ç) Yurt dışında bulunup da muvazzaf askerlik görevini yapmak veya Türkiye'de savaş ilanı üzerine, yurt dışında bulunup da, yurt savunmasına katılmak için yetkili kılınmış makamlar tarafından usulen yapılacak çağrıya mazeretsiz olarak üç ay içinde icabet etmiyenler,

d) Sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp da kanuni süre içinde dönmiyenler,

e) Silahlı Kuvvetler mensupları ile askerlik görevini yapmakta olanlardan görev, izin, hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunup da süresi bittiği halde mazeretsiz olarak üç ay içinde geri dönmiyenler,

f) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra kesintisiz olarak en az yedi yıl Türkiye dışında oturan ve Türkiye ile ilgisini ve bağlılığını kesmediğine ve Türk vatandaşlığını muhafaza ettiğine delalet edecek resmi temas ve işlemleri bulunmayanlar.

(ç), (d) ve (e) bendlerine göre karar verilebilmesi için Milli Savunma Bakanlığının teklifi şarttır.

g) **(Ek : 13/2/1981 - 2383/6 md.; Mülga : 27/5/1992 - 3808/1 md.)**

h) **(Ek : 13/2/1981 - 2383/6 md.)** Herhangi bir yolla yabancı bir Devlet vatandaşlığını kazanmış olup, kesintisiz olarak en az yedi yıl Türkiye dışında oturan ve Türkiye ile ilgisini ve bağlılığını kesmediğine ve Türk vatandaşlığını muhafaza etmek isteğine delalet edecek resmi temas ve işlemlerde bulunmayanlar.

(Ek fıkra : 13/2/1981 - 2383/6 md.; Mülga : 27/5/1992 - 3808/1 md.)

B) Çıkarma:

Madde 26 – (Değişik: 13/2/1981 - 2383/7 md.)

Yurt dışında bulunup da Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği ile kanunun suç saydığı şekilde iktisadi veya mali güvenliği aleyhinde faaliyette bulunan veya yurt içinde bu tür faaliyetlerde bulunup da her ne suretle olursa olsun yurt dışına çıkan ve hakkında Türkiye'de bu nedenle kamu davası açılmasına veya ceza kovuşturmasına veya hükmün infazına olanak bulunmayan ve gelmesi için yapılan duyuruya rağmen üç ay içinde, savaş, Sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde bir ay içinde yurda dönmeyen Türk vatandaşlığını sonradan kazanmış kişiler Bakanlar Kurulu kararı ile vatandaşlıktan çıkarılabilir.

Bu hüküm, Türkiye savaş halinde bulunduğu zaman, doğumla Türk vatandaşı olanlar hakkında da uygulanabilir.

III – Seçme hakkı ile kayıp

1. Türk vatandaşlığını kazanan çocuklar

Madde 27 – Aşağıdaki Türk vatandaşları reşit olmalarından başlayarak iki yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler:

a) **(Değişik: 13/2/1981 - 2383/8 md.)** Analarına bağlı olarak doğumla Türk vatandaşı oldukları halde doğumla veya sonradan yabancı babalarının vatandaşlığını kazananlar,

b) Evlatlığa alınmakla Türk vatandaşı olanlar,

c) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,

ç) Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış olan ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşı olanlar.

Yukardaki hükümler gereğince vatandaşlıktan ayrılma ilgiliyi vatansız kılacak ise, bu hak kullanılmaz.

2. Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadın

Madde 28 – 5 inci madde uyarınca evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan kadınlar evliliğin sona ermesinden başlayarak üç yıl içinde evlenmeden önce sahip oldukları Devlet vatandaşlığını muhafaza ettikleri veya bu vatandaşlığa dönebildikleri takdirde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler.

IV – Kaybın sonuçları

1. Yabancı muamelesi ve saklı tutulan haklar:³

Madde 29 – (Değişik: 29/6/2004 - 5203/1 md.)

Bu Kanun gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler, kayıp tarihinden başlayarak yabancı muamelesine tâbi tutulur. Ancak doğumla Türk vatandaşı olup da, İçişleri Bakanlığından vatandaşlıktan çıkma izni alanlar ve bunların vatandaşlıktan çıkma belgesinde kayıtlı reşit olmayan çocukları; Türkiye Cumhuriyetinin millî güvenliğine ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü ve seçme-seçilme, kamu görevlerine girme ve muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakları dışında, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tâbi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler. Kanununun 33 ve 35 inci madde hükümleri saklıdır.

2. Evlenmede çocuklar

Madde 30 – Yabancı ile evlenmek suretiyle 19 uncu madde gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kadının bu evlenmeden önceki küçük çocukları;

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın vatansız olması,

Hallerinde analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Bu fıkra gereğince Türk vatandaşlığının kaybı, çocuk 15 yaşından büyük ise, yazılı muvafakatine bağlıdır.

Yukarıdaki fıkra gereğince Türk vatandaşlığının kaybı çocukları vatansız kılacak ise, çocuklar Türk kalırlar.

3. Vatandaşlıktan çıkma

A) Eş:

Madde 31 – Vatandaşlıktan çıkma eşin vatandaşlığına tesir etmez.

³ Bu madde başlığı, 7/6/1995 tarih ve 4112 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle değiştirilmiş olup, metne işlenmiştir.

B) Çocuklar:

Madde 32 – (Değişik: 4/6/2003-4866/5 md.)

Türk vatandaşlığından çıkan babanın küçük çocukları;

- a) Ananın ölmüş bulunması,
- b) Ananın yabancı olması,
- c) Velayetin babada bulunması ve ananın yazılı muvafakatının alınması,

Hallerinde babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Ancak ananın muvafakat etmemesi durumunda mahkemeden alınacak karara göre işlem yapılır.

Türk vatandaşlığından çıkan ananın küçük çocukları;

- a) Babanın ölmüş bulunması,
- b) Babanın belli olmaması,
- c) Babanın yabancı olması,
- d) Velayetin anada bulunması ve babanın yazılı muvafakatının alınması,

Hallerinde, annelerine bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler. Ancak, babanın muvafakat etmemesi durumunda mahkemeden alınacak karara göre işlem yapılır.

Baba veya anaya bağlı olarak vatandaşlığın kaybı, çocuk onbeş yaşından büyük ise, yazılı muvafakatına bağlıdır.

Bu madde hükümleri gereğince vatandaşlığın kaybı çocukları vatansız kılacak ise çocuklar Türk kalır.

4. Vatandaşlığın iptali

Madde 33 – İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşı olmuş eş ve çocuklar hakkında da hüküm ifade eder.

İptal kararının hükümleri geriye yürümez.

Vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiyesi ile kendilerinin sınır dışı edilmeleri lüzumlu görüldüğü takdirde bu husus iptal kararında belirtilir. Bu gibiler en geç bir yıl içinde Türkiye'deki mallarını tasfiye ederek ikametgah ve iş merkezlerini yurt dışına nakil ve memleketi terketmek zorundadır. Aksi halde, malları Hazinece satılarak bedelleri nam ve hesaplarına milli bir bankaya yatırılır ve kendileri de sınır dışı edilir. Bu kişiler iptal kararı aleyhine Danıştay'a başvurdukları takdirde, malların tasfiyesi ve sınır dışı işlemleri dava sonuna bırakılır.

5. Kaybettirme ve çıkarma

A) Genel olarak:

Madde 34 – Kaybettirme ve çıkarma kararları şahsidir. İlgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

B) Çıkarma:

Madde 35 – 26 ncı madde gereğince vatandaşlıktan çıkarılan kişilerin Türkiye'de bulunan malları Hazinece tasfiye edilir. Ve bedelleri nam ve hesaplarına milli bir bankaya yatırılır. Bu kişiler çıkarma kararı aleyhine Danıştay'a başvurduğu takdirde malların tasfiyesi dava sonuna bırakılır.

Bu gibiler Türkiye'de yerleşmemek ve genel hükümlere tabi olmak şartıyla Türkiye'ye gelebilirler.

Vatandaşlıktan çıkarma kararının ilgiliye tebliğinden veya Resmi Gazete ile yayınlanmasından önce Türkiye'ye dönenler hakkında vatandaşlıktan çıkarma işlemi durdurulur.

Türk vatandaşlığından çıkarılanlar hiçbir şekilde yeniden Türk vatandaşlığını kazanamazlar.

6. Seçme hakkı ile kayıp

A) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından ayrılan kişinin eşi ve çocukları:

Madde 36 – Bu kanunun vatandaşlıktan çıkmanın sonuçlarını düzenleyen 31 ve 32 nci maddeleri, 27 nci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılan kişilerin eşleri ve küçük çocukları hakkında da uygulanır.

B) Seçme hakkı ile Türk vataşdaşlığından ayrılan kadının çocukları:

Madde 37 – Evlenme ile Türk vatandaşlığına geçen analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan küçük çocuklar, kadının 28 inci madde uyarınca seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılması halinde, analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

Kadına Türk vatandaşlığını kazandıran evlenmeden olan küçük çocukları, 32 nci maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen şartlarla seçme hakkını kullanan analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybederler.

ÜÇÜNÇÜ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının İspatı ve Yargı Yolu

I – Türk vatandaşlığının ispatı

1. İspat şekli

Madde 38 – Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.

Aşağıdaki resmi kayıt ve belgelerle benzerleri, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.

- a) Türkiye Cumhuriyeti nüfus sicili kayıtları,
- b) Nüfus hüviyet cüzdanları,
- c) Pasaport ve pasaport yerine geçen belgeler,
- ç) Türk konsolosluklarınca verilen vatandaşlık ilmühaberleri.

2. İdari makamlar

Madde 39 – Bir kimsenin Türk vatandaşı olup olmadığı hakkında Türk makamlarınca tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus İçişleri Bakanlığından sorulur.

II – Yargı yolu

1. Danıştay

Madde 40 – Türk vatandaşlığı hakkında idari makamlarca her ne şekilde olursa olsun verilen kararlar aleyhine Danıştaya başvurulabilir.

2. Danıştay dışı yargı organları

Madde 41 – Danıştay dışında herhangi bir Türk yargı organı önünde bir kimsenin Türk vatandaşı olup olmadığı iddia edilir veya ilgili organ tarafından tereddüde düşülürse bu husus İçişleri Bakanlığından sorulur. İçişleri Bakanlığı en geç bir ay içinde kararını bildirir.

İçişleri Bakanlığınca verilen kararın davaya bakmakta olan mahkemece taraflara tebliğinden başlayarak bir ay içinde ilgililerce Danıştaya başvurulmadığı takdirde Bakanlık kararı kesinleşir.

2 nci fıkrada, belirtilen şekilde Danıştaya başvurulursa, bakılmakta olan dava, karara kadar durdurulur. Sözü edilen fıkra gereğince yapılan müracaatları Danıştay üç ay içinde kesin olarak karara bağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

I – Evlenmede vatandaşlıkla ilgili beyan

Madde 42 – 19 uncu maddedeki beyanlar,⁴

a) Evlenme, evlendirmeye yetkili Türk makamları önünde yapıldığı takdirde, evlenme sırasında o makama,

b) Evlenme, evlendirmeye yetkili yabancı makamlar önünde yapıldığı takdirde evlenmeyi tescil ile görevli Türk makamlarına, evlenme akdinde başlayarak bir aylık süre içinde, yazılı olarak yapılır.

Birinci fıkraya uygun olarak yapılan beyanı alan makam evlenmenin tesciline ait muameleli evrak ile birlikte, bunu ilgili nüfus memurluğuna gönderir.

II – Seçme hakkını kullanma sekli

Madde 43 – 12,13,27 ve 28 inci maddeler uyarınca seçme hakkı İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere mahallin en büyük mülkiye amirliğine ve yabancı memleketlerde de Türkiye elçilik veya konsolosluklarına yazılı bildiriye bulunmak suretiyle kullanılır.

III – Maddi hataların düzeltilmesi

Madde 44 – Bu kanuna göre alınan kararlarda maddi bir hata bulunduğu sonradan anlaşılırsa bu kararı veren makam düzeltme veya değiştirme kararı alabilir.

IV – Resmi Gazete ile yayın

Madde 45 – (Değişik : 20/4/1989 - 3540/3 md.)

Bakanlar Kurulu kararı ile Türk vatandaşlığına alınanlardan gerekli görülenler ile Türk vatandaşlığını kaybedenlerin tam hüviyetleri Resmi Gazete'de yayımlanır.

Bunlardan adresi bilinmeyenler hakkında ilanen tebliğ, bu yayım tarihinden itibaren bir yıl sonra yapılmış sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

I – Kaldırılan kanun ve hükümler

Madde 46 – 431 sayılı kanunla ekleri ve İskan Kanununun vatandaşlıkla ilgili hükümleri saklı kalmak şartıyla 1041 ve 1312 sayılı kanunlarla bu kanuna aykırı diğer hükümler kaldırılmıştır.

⁴ 4/6/2003 tarihli ve 4866 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle, bu fıkrafta geçen "5 ve 19 uncu maddelerdeki" ibaresi, "19 uncu maddedeki" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ek Madde 1- (Ek: 28/5/2003-4862/1 md.)

Türk vatandaşlığına geçmek isteyen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları, yurt dışında ilgili Türk temsilciliklerine, yurt içinde ise valiliklere başvurarak Türk vatandaşı olmak istediklerini beyan ettikleri takdirde, Türk vatandaşlığını kendiliğinden kazanırlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

II – Geçici hükümler

Kayıp kişiler

Geçici Madde 1 – Milli Mücadeleden sonra, "avdeti gayricaizdir" şerhini havi Büyük Millet Meclisi Hükümeti veya işgal devletlerinin İstanbul temsilcileri tarafından verilen pasaportlarla veya belgeleri olmaksızın Türkiyeden 1930 yılının sonuna kadar ayrılmış bulunup da halen ölü veya sağ oldukları bilinmeyen ve sadece nüfus sicillerinde kayıtlı bulunan kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk vatandaşlığını kaybetmiş sayılırlar.

Gerekli işlemler İçişleri Bakanlığınca yapılır.

Iskat edilenlere verilen talep hakkı

Geçici Madde 2 – Tabiiyeti Osmaniye Kanunnamesi ile 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre ıskat edilmiş doğuştan Türk vatandaşı olan kişiler bu kanunun yürürlük tarihinden başlayarak bir yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek isteğinde buldukları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca, görülmediği takdirde, haklarında bu kanunun 8 inci maddesini uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 3 – (Ek: 27/5/1992 - 3808/2 md.) 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25 inci maddesinin (g) bendi uyarınca haklarında Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığını kaybettirme kararı alınmış olanların nüfus kütüklerindeki kayıtları, müracaatlarına ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce canlandırılır.

Geçici Madde 4 – (Ek: 27/5/1992 - 3808/3 md.) 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25 inci maddesinin (g) bendi uyarınca haklarında Türk vatandaşlığını kaybettirme işlemi yapılan ve bu nedenle aynı Kanunun 35 inci maddesi gereğince Türkiye'de bulunan ve Hazinece tasfiye edilen malları veya bu malların milli bir bankada adlarına açılan hesaba yatırılmış olan bedelleri, hak sahiplerine iade edilir.

Kaybettirme işlemi aleyhine Danıştay'da açılmış ve henüz karara bağlanmamış olan davalar düşer.

Ek Geçici Madde 1 – (Ek: 13/2/1981 - 2383/12 md.)

1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre vatandaşlıktan ıskat edilmiş veya başka bir nedenle vatandaşlığımızı kaybetmiş doğuştan Türk vatandaşı olan kişilerin bu Kanunun yürürlük tarihinden başlayarak 2 yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek

isteğinde bulunmaları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca görülmemesi halinde, haklarında 403 sayılı Kanunun 8 inci maddesini uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Ek Geçici Madde 2 – (Ek: 13/2/1981 - 2383/12 md.)

22/5/1964 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türk anadan doğan ve doğumla Türk vatandaşlığını kazanmayan küçükler ana, baba ya da yasal temsilcilerinin başvurmaları halinde analarına bağlı olarak doğumlarından başlayarak Türk vatandaşı olurlar.

Ana, baba veya yasal temsilcilerinin başvurmamaları halinde çocuğun Türk Medeni Kanununa göre reşit olmasından itibaren 3 yıl içinde seçme yolu ile Türk vatandaşlığını kazanma hakkı saklıdır.

III – Yürürlük

Madde 47 – Bu Kanun yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

IV – Yürütme

Madde 48 – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

* *

11/2/1964 TARİHLİ VE 403 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER :

1) 20/4/1989 tarihli ve 3540 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde – 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümlerine göre vatandaşlıktan ıskat edilmiş, doğuştan Türk vatandaşı olan kişilerin bu Kanunun yürürlük tarihinden başlayarak iki yıl içinde yeniden Türk vatandaşlığına girmek isteğinde bulunmaları ve vatandaşlığa alınmalarında bir sakınca görülmemesi halinde, haklarında 403 sayılı Kanunun 8 inci maddesi hükümlerini uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.